

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ПРИРОДОКОРИСТУВАЧІВ

Ефективність здійснення прав природокористувачів безпосередньо залежить від юридичних механізмів, які покликані гарантувати реалізацію такого права. Одним із таких механізмів є механізм захисту суб'єктивних прав та інтересів, який носить комплексний та міжгалузевий характер. Судовий захист займає провідне місце серед юрисдикційних форм захисту. Хоча діючим законодавством України і передбачено низку способів захисту прав у галузі природокористування громадян, проте вони й досі важко реалізуються на практиці, а реалізація їх потребує часу та значних зусиль.

Матеріальний зміст прав природокористувачів, порядок їх реалізації є предметом вивчення таких навчальних дисциплін як екологічне, земельне, природоресурсове право. З іншого боку, питання судового захисту прав лежить в площині процесуальних галузей та залежно від характеру, предмету та інших особливостей спору підлягає врегулюванню із застосуванням різних судових процедур (в порядку цивільного, господарського, адміністративного судочинства). На сьогодні ані в рамках навчальних дисциплін еколого-правового спрямування, ані процесуальних навчальних дисциплін вивчення особливостей захисту прав природокористувачів не проводиться. У зв'язку з цим, **основною метою і завданням пропонованої навчальної дисципліни є набуття магістрантами необхідного рівня знань** про правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із вирішенням спорів у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища, та **навичок** практичного застосування цих норм для оптимального та найбільш ефективного механізму захисту прав природокористувачів.

Під час проведення лекційних занять у формі наукових дискусій, семінарів у формі судових процесів, аналізу судової практики намагатимемося з'ясувати:

- юрисдикцію спору у галузі природокористування;
- особливості судового розгляду спорів в галузі природокористування, які, як правило, майнового характеру і пов'язані з реалізацією суб'єктами (фізичними, юридичними особами, державою) прав на природні ресурси (права власності на природні ресурси, права загального чи спеціального природокористування);
- специфіку предмету доказування у позовах про захист прав власників природних ресурсів і природокористувачів (про усунення перешкод у користуванні ними), відшкодування шкоди природокористувачам, заподіяної порушенням природоресурсного законодавства, оскарження рішень, дій (бездіяльності) державних органів та інших суб'єктів (наприклад, позови про визнання недійсними рішень органів виконавчої влади чи місцевого самоврядування про надання чи передачу

земельної ділянки у власність або користування чи не вирішення цих питань, припинення права власності чи користування землею) тощо.